

Пропозиції Пенсійного фонду України
до проєкту Закону України “Про загальнообов’язкове накопичувальне пенсійне
забезпечення”, внесеного народними депутатами України Струневичем В. О. та
Третяковою Г. І.
реєстраційний номер 2683-3 від 07 травня 2021 року
I читання

1. Пенсійний фонд України не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

2. Законопроектом пропонується запровадити з 1 січня 2022 року нові умови та порядок формування загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення.

Законопроектом поміж іншого передбачено, що платники накопичувального внеску та розмір накопичувального внеску визначатимуться в Законі України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування та накопичувального внеску до системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення”, а контроль сплати накопичувальних внесків та їх адміністрування здійснюватиметься в порядку, визначеному законом.

Норми законопроекту потребують узгодження із принципом системності законодавства в частині недопущення суперечностей між нормативно-правовими актами, що мають однакову юридичну силу.

Так, норми законопроекту не узгоджуються із Законом України “Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи”, статтю 1 якого визначено питання формування накопичувальної системи пенсійного страхування.

Разом з цим, з метою дотримання принципу правової визначеності окремі положення законопроекту потребують завершення правового регулювання.

Наприклад, законопроектом не визначено орган, який забезпечуватиме збір накопичувального внеску, його розмір, порядок сплати, обліку та контролю за своєчасністю та повнотою сплати накопичувального внеску, а посилання, що міститься у законопроекті, на Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування та накопичувального внеску до системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення” не забезпечує механізм реалізації зазначеного з огляду на відсутність внесення відповідних змін до Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” та/або дії нового закону з порушеного питання.

Законопроектом передбачено, що адміністратор Єдиного соціального реєстру має право отримувати безоплатний доступ до інформації (в тому числі до інформації з обмеженим доступом), зокрема до інформації з державних реєстрів публічних баз даних, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, для виконання

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП - ІДД ДПС

AD92F1C54BA67636EEB87183E6E5829422BB34619585B5EB63A4FBDEB5AE628D01

18.05.2021

Пенсійний фонд України

18.05.2021
2800-0602-3/23160

адміністратором Єдиного соціального реєстру функцій, передбачених цим Законом та іншими Законами України.

При цьому, у функціях виконавчої дирекції Пенсійного фонду (зміни до частини другої статті 64 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон)) пропонується передбачити, що вона здійснює виконання функції адміністрування системи загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення у разі визначення Пенсійного фонду уповноваженим на адміністрування Єдиного соціального реєстру.

Потребує деталізації пропонована законопроектом структура інформаційних відносин (інформаційна система загальнообов’язкового накопичувального пенсійного забезпечення як складова єдиної комплексної інформаційно-аналітичної системи соціальної сфери, Єдиний соціальний реєстр) та її зв’язок з Державним реєстром загальнообов’язкового державного соціального страхування, передбаченим Законом України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”.

Разом з тим, потребує конкретизації визначені законопроектом призначення та структура Єдиного соціального реєстру з огляду на норми частини другої статті 69 законопроекту, якими передбачено можливість надання з Єдиного соціального реєстру інформації щодо припинення виплати пенсії по інвалідності у солідарній системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування відповідно до абзацу третього частини першої статті 35 Закону, а також відомості про особу, що підлягають обробці в ньому.

Потребують уточнення положення законопроекту, якими пропонується внести зміни до частини другої статті 2 Закону щодо визначення, що перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов’язкового пенсійного забезпечення, виключивши віднесення цих систем до державного пенсійного страхування, що суперечить Основам законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування та нормам частини першої статті 2 Закону.

Потребує обґрунтування пропозиція законопроекту щодо виключення другого речення абзацу першого частини першої статті 28 Закону, якою передбачено, що у разі виплати застрахованій особі довічної пенсії, пенсії або аналогічної виплати, встановленої в інших державах, мінімальний розмір пенсії за віком у солідарній системі встановлюється з урахуванням зазначених сум.

Отже, положення законопроекту потребують узгодження із принципом правової визначеності, що полягає, як зазначив Європейський суд з прав людини, в тому, що право має бути належним чином доступним та передбачуваним за своєю дією та сформульованим з належною чіткістю, що дає можливість особам регулювати свою поведінку.

Рішенні Конституційного Суду України від 20 грудня 2017 року № 2-р/2017 зазначено про те, що принцип юридичної визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності.

Разом з цим, у доповіді “Верховенство права”, схваленій Європейською Комісією “За демократію через право” на 86-му пленарному засіданні, що відбулося 25-26 березня 2011 року, зазначено про те, що юридична визначеність є ключовою у питанні розуміння верховенства права; держава зобов’язана дотримуватися та застосовувати у прогнозований і послідовний спосіб ті закони, які вона ввела в дію; юридична визначеність передбачає, що норми права повинні бути зрозумілими і точними, а також спрямованими на забезпечення постійної прогнозованості ситуацій і правових відносин; юридична визначеність означає також, що необхідно у цілому дотримуватися зобов’язань або обіцянок, які взяла на себе держава перед людьми (поняття “законних очікувань”).

Рішеннями Європейського суду з прав людини від 14 жовтня 2010 року у справі “Щокін проти України” (заяви № 23759/03 та № 37943/06) та від 07 липня 2011 року у справі “Серков проти України” (заява № 39766/05) вимоги заявників задоволені з огляду на те, що відповідне національне законодавство не було чітким та узгодженим та, відповідно, не відповідало вимозі “якості” закону.

Конституційний Суд України неодноразово, зокрема, у рішеннях від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 29 червня 2010 року №17-рп/2010, від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010, від 11 жовтня 2011 року № 10-рп/2011 звертав увагу на те, що основним елементом принципу верховенства права, передбаченого статтею 8 Конституції України, є принцип правової визначеності, відповідно до якого юридичні норми мають бути чіткими, ясними і недвозначними, оскільки інше не може забезпечити їх однакове застосування та не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПНУС